

ΑΠΟΨΕΙΣ

Έρχονται να αλλοιώσουν τον πολιτισμό μας...

■ **Θοδωρής Γεωργακόπουλος**

01.02.2020 • 20:58

Το προηγούμενο Σάββατο (<https://www.kathimerini.gr/1061922/opinion/epikairothta/politikh/oi-my8oi-ths-metanasteyshts>) σας έγραψα εδώ για εκείνο το γνωστό μύθο, περί μεταναστών που έρχονται και “μας παίρνουν τις δουλειές”. Από ό,τι αποδεικνύεται, σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις παγκοσμίως οι μετανάστες (κυρίως οι νόμιμοι, αλλά σχεδόν πάντα και οι παράνομοι) όχι μόνο δεν “μας παίρνουν τις δουλειές”, αλλά δημιουργούν νέες, φέρνουν πλούτο και ανάπτυξη. Τι γίνεται όμως με τις άλλες επίκαιρες ανησυχίες; Δεν είναι μόνο το οικονομικό θέμα που απασχολεί τους ανθρώπους. Το 58% των Ελλήνων πιστεύουν ότι οι μετανάστες αποτελούν “κίνδυνο αλλοίωσης της εθνικής μας ταυτότητας”. Και δεν είμαστε μόνο εμείς που τα πιστεύουμε αυτά. Και οι Ιταλοί αντίστοιχα πιστεύουν. Πολιτικοί από διάφορες χώρες (και την Ελλάδα) στήνουν ολόκληρες καριέρες εκμεταλλευόμενοι αυτούς τους φόβους. Μήπως έχουν δίκιο όλοι αυτοί;

Μπορείτε να την προβλέψετε την απάντηση: όχι, δεν έχουν.

Η ιδέα ότι οι θεσμοί, η πολιτισμική ταυτότητα ή οι δημοκρατικές ελευθερίες μιας χώρας κινδυνεύουν να “αλλοιωθούν” όταν μεγάλοι αριθμοί μεταναστών από χώρες με διαφορετικές αξίες έρχονται μαζικά, είναι εξαιρετικά διαδεδομένη. Ωστόσο, πρόκειται για κάτι που δεν έχει συμβεί ποτέ. Το 29% του πληθυσμού της Αυστραλίας σήμερα είναι μετανάστες, και δεν έχει πάθει τίποτε η ταυτότητα τους. Οι ΗΠΑ είδαν τον πληθυσμό τους από το 1800 να αυξάνεται 60 φορές επειδή προσέλκυε μετανάστες από όποιο μέρος της Γης μπορεί να φανταστεί κανείς, από εντελώς ετερόκλητες χώρες με κάθε λογής αξιακά και πολιτικά συστήματα, από τη ναζιστική Γερμανία, την κομμουνιστική Ρωσία, το Βιετνάμ και την Κορέα. Αυτή η αθρόα εισροή ξένων δεν άλλαξε τις ΗΠΑ -άλλαξε τους ξένους που πήγαν εκεί. Έτσι γίνεται πάντα σε όλες τις χώρες που υποδέχονται μετανάστες. Ποτέ καμία χώρα δεν άλλαξε αξίες, θρησκεία, ταυτότητα ή πολιτισμό επειδή ήρθαν μετανάστες από αλλού, όσοι κι αν ήταν αυτοί.

Και, εντάξει, κάποιος μπορεί να το καταλάβει αυτό. Οι ξένοι που έρχονται δεν μπορούν ποτέ να επιβάλλουν τις δικές τους αξίες στους γηγενείς. Μήπως, όμως, όταν έρχονται από πολύ διαφορετικές χώρες με πολύ διαφορετικές αξίες, δεν μπορούν να προσαρμοστούν και δημιουργούν δικά τους γκέτο; Μήπως δημιουργούν μικρο-κοινωνίες μέσα στις κοινωνίες, όπου λειτουργούν με τις δικές τους, ξένες αξίες;

Αυτό μπορεί να συμβεί, πράγματι, αλλά μόνο όταν οι χώρες υποδοχής δεν έχουν καμία πολιτική ένταξης ή διαχειρίζονται το φαινόμενο με λανθασμένο τρόπο και παίρνοντας τα λάθος μέτρα. Ακόμα και σε αυτές τις περιπτώσεις, όμως, με το χρόνο το φαινόμενο αμβλύνεται. Κι όταν η πολιτεία είναι καλά προετοιμασμένη να τους υποδεχτεί, η ένταξη δεν μένει απλή ένταξη -γίνεται γρήγορα αφομοίωση. Στις ΗΠΑ, μόνο οι μισοί Μεξικανοί μετανάστες πρώτης γενιάς μιλούν πολύ καλά αγγλικά. Στη δεύτερη γενιά, όμως, το ποσοστό αυτών που μιλούν “κυρίως Ισπανικά” στο σπίτι τους πέφτει στο 6%. Στην τέταρτη γενιά, παύουν να αυτοπροσδιορίζονται ως “ισπανόφωνοι” και λογίζονται ως γηγενείς. Αυτό δεν είναι ένα φαινόμενο που εμφανίζεται μόνο στις ΗΠΑ, ή μόνο σε χώρες παραδοσιακά υποδοχείς μεταναστών. Σε όλες τις χώρες, αργά ή γρήγορα οι μετανάστες γίνονται μέρος της υπάρχουσας κοινωνίας και του υπάρχοντος, κυρίαρχου πολιτικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος. Η συντηρητική, Καθολική Ιρλανδία απέκτησε πρόσφατα δήμαρχο

Απόρρητο

που έχει γεννηθεί στη Νιγηρία. Μια πρόσφατη Μις Ισραήλ είχε γεννηθεί στην Αιθιοπία. Ο γιος ενός Κενυάτη εξελέγη Πρόεδρος των ΗΠΑ και ο γιος ενός Σύριου έφτιαξε την Apple. Στη χώρα μας, που υπήρξε χώρα υποδοχής μόνο για ένα μικρό χρονικό διάστημα, θα βλέπουμε όλο και περισσότερα τέτοια παραδείγματα, καθώς η τρίτη γενιά Αλβανών και άλλων μεταναστών θα έρχεται στα πράγματα.

Τι γίνεται, όμως, αν οι μετανάστες είναι πάρα, πάρα πολλοί; Τι θα γίνει ξαφνικά αν αντί για 580.000 νόμιμοι μετανάστες και 70.000 παράνομοι και πρόσφυγες που έχουμε σήμερα, στην Ελλάδα καταφτάσουν, ας πούμε, δέκα εκατομμύρια ξένοι; Τι θα γίνει αν αυτοί που έρχονται συνεχίζουν να γεννάνε πέντε ή έξι παιδιά ανά ζευγάρι, όπως έκαναν στη χώρα τους; Ούτε τότε θα έχουμε “εισβολή”; Ούτε τότε δεν θα “αλλοιώσουν τον πολιτισμό μας”;

Παραβλέποντας το παράλογο και το ανέφικτο της υπόθεσης (πέραν όλων των πολλών άλλων, όταν οι μετανάστες πηγαίνουν σε άλλες χώρες, κάνουν περίπου όσα παιδιά κάνουν οι γηγενείς σε εκείνες τις χώρες, όχι όσα θα έκαναν πίσω στις πατρίδες τους), υπάρχουν σημαντικά στοιχεία που αποδεικνύουν πως ακόμα και σε ακραίες αλλαγές πληθυσμιακής σύστασης (που, επαναλαμβάνω, για τη δική μας περίπτωση αποκλείονται), οι “πολιτισμικές” αλλαγές είναι επιφανειακές ή και ανύπαρκτες, ανάλογα με τις κρατικές πολιτικές. Πάρτε για παράδειγμα το Μαϊάμι, ή τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα.

Στο Μαϊάμι το 70% των κατοίκων είναι ισπανόφωνοι, οι περισσότεροι μετανάστες από την Κούβα. Κι όχι μόνο οι εργάτες -οι γιατροί, οι πολιτικοί, οι δικηγόροι, τα αφεντικά είναι μετανάστες. Πρακτικά δεν βρίσκεις δουλειά σε αυτή την πόλη αν δεν ξέρεις ισπανικά. Και οι “γηγενείς”, οι “Anglos” όπως τους λένε, δεν έχουν κανένα πρόβλημα, ούτε φοβούνται μην τους αλλοιώσει κανένας τον πολιτισμό, όχι επειδή είναι τίποτε θαρραλέοι κοσμοπολίτες (Τραμπ ψηφίζουν), αλλά επειδή βλέπουν ότι οι ζωές τους είναι μια χαρά, δεν τους πειράζει κανένας “την ταυτότητά τους”, τη θρησκεία ή τον πολιτισμό τους, και τα οικονομικά αποτελέσματα του πολυεθνικού μίγματος που έχει εγκατασταθεί στην πόλη τους έχει άμεσο, θεαματικά θετικό αντίκτυπο στην τσέπη τους και την ποιότητα της ζωής τους.

Αυτό, βεβαίως, δεν γίνεται από μόνο του. Χρειάζονται πολιτικές και μέτρα. Αν αυτά υπάρχουν, ακόμα και ακραίες περιπτώσεις εισροής μεταναστών δεν έχουν καθόλου αρνητικές συνέπειες. Στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, όπου οι μετανάστες έχουν εύκολη και άμεση πρόσβαση στην αγορά εργασίας, αλλά δεν παίρνουν επιδόματα και δεν παίρνουν ποτέ υπηκοότητα, οι ντόπιοι δεν έχουν κανένα πρόβλημα με το ότι είναι εννέα φορές λιγότεροι από τους μετανάστες. Η “ταυτότητά τους” παραμένει αλώβητη. Εδώ, βεβαίως, ποτέ δεν θα έχουμε εννέα φορές περισσότερους μετανάστες από ό,τι γηγενείς. Προς το παρόν έχουμε δεκαεφτά φορές λιγότερους.

Αυτές οι τελευταίες αφίξεις, όμως, θα πει κάποιος, είναι Μουσουλμάνοι. Δεν είναι σαν τα προηγούμενα κύματα του '90, ή σαν τους Μεξικανούς στις ΗΠΑ. Οι μουσουλμάνοι είναι φανατικοί θρησκόληπτοι, οπότε δεν ταιριάζουν καθόλου με τις δικές μας αξίες, δεν θέλουν να προσαρμοστούν στα δικά μας δεδομένα ή, και να ήθελαν, δεν μπορούν. Οπότε θα φέρουν τα δικά τους και θα αλλοιώσουν τον πολιτισμό μας. Έτσι λένε.

Αν και αυτός ο φόβος έχει ευνότητα και όχι ασήμαντα ή ευκαταφρόνητα αίτια, ωστόσο είναι και αυτός εντελώς αβάσιμος για πολλούς λόγους, εκ των οποίων σημαντικότερους θεωρώ δύο. Ο πρώτος είναι ότι, από ό,τι φαίνεται δεν υπάρχει καθόλου καλή εικόνα για το τι είναι οι μουσουλμάνοι, για το ποιοι είναι αυτοί οι άνθρωποι που έρχονται εδώ πέρα, ή και για μερικά βασικά χαρακτηριστικά της ανθρώπινης φύσης. Πρώτα απ' όλα, υπάρχει στ' αλήθεια η εντύπωση ότι όλοι οι μουσουλμάνοι είναι εξαιρετικά θρησκόληπτοι και πιστοί στο γράμμα της θρησκείας τους, ότι είναι φανατικοί και μισούν τους “άπιστους”. Αυτή η άποψη υπάρχει κυρίως σε ανθρώπους που δεν έχουν γνωρίσει ποτέ κανένα μουσουλμάνο. Στην πραγματικότητα οι περισσότεροι μουσουλμάνοι, όπως και οι περισσότεροι χριστιανοί, έχουν μια πιο χαλαρή σχέση με τη θρησκεία και δεν κάνουν ακριβώς ό,τι τους λέει το Κοράνι. Όπως εσείς που διαβάσετε αυτές τις γραμμές πιθανότατα θέλετε να γίνετε πλούσιοι και μερικές φορές λέτε ψέματα, έτσι και η συντριπτική πλειοψηφία εκείνων δεν προσεύχονται σώνει και ντε πέντε φορές την ημέρα, θέλουν να γίνουν πλούσιοι και λένε μερικές φορές ψέματα. Οι μετανάστες μουσουλμάνοι, δε, είναι εξ' ορισμού πιο ευέλικτοι και ευπροσάρμοστοι. Στην πρόσφατη έρευνα της διαNEΟσις, το 77% των ερωτηθέντων Αφγανών και Σύριων που ήρθαν στην Ελλάδα

Απόρρητο

τα τελευταία χρόνια δήλωσαν ότι συμμετέχουν σε θρησκευτικές τελετές “σπάνια” ή “ποτέ”. Δεν είναι περίεργο αυτό. Οι αληθινά πιστοί μουσουλμάνοι, δεν πάει να πέφτουν βόμβες, μένουν στο τζαμί τους και την πόλη τους, δεν διανοούνται να πάνε να ζήσουν με τους αμαρτωλούς “άπιστους”. Υπάρχει, δε, και μια άλλη παρανόηση κοινή σε ανθρώπους που δεν έχουν μιλήσει ποτέ με πρόσφυγα, που δεν έχουν γνωρίσει ποτέ μετανάστη. Νομίζουν ότι οι άνθρωποι αυτοί έρχονται εδώ πέρα με τις αξίες των χωρών προέλευσής τους και περιμένουν να ζήσουν εδώ ακολουθώντας αυτές τις αξίες. Όπως είπαμε παραπάνω και για τους μετανάστες άλλων θρησκειών, στην πραγματικότητα αυτό δεν συμβαίνει σχεδόν ποτέ. Οι άνθρωποι αυτοί έρχονται εδώ πέρα ακριβώς επειδή έχουμε διαφορετικές αξίες. Έρχονται επειδή θέλουν να ζήσουν με τις δικές μας αξίες και όχι με αυτές που μετέτρεψαν τις πόλεις τους σε φαβέλες ή/και συντρίμια.

Και ποιος είναι ο δεύτερος λόγος που κάνει προβληματικό το φόβο της “αλλοίωσης του πολιτισμού μας” από μερικές χιλιάδες μουσουλμάνους μετανάστες; Αυτή εδώ η γωνιά της Βαλκανικής ήταν κατεχόμενη από μουσουλμάνους κατακτητές για περίπου τέσσερις αιώνες στην σχετικά πρόσφατη ιστορία της. Αναρωτιέμαι: αυτός που πιστεύει ότι οι λιγοστοί ταλαίπωροι που έχουν ξεμείνει στη σύγχρονη, σχετικά πλούσια, δημοκρατική και προηγμένη χώρα μας μπορούν να “αλλοιώσουν τον πολιτισμό μας”, τι πιστεύει ότι μας έκαναν ορδές Οθωμανών που κυριαρχούσαν στη ρημαγμένη και πάμπτωχη περιοχή μας μέσα σε εκείνα τα τετρακόσια χρόνια; Σύμφωνα με τη λογική αυτών που φοβούνται “εισβολή” και “αλλοίωση” από τους μουσουλμάνους μετανάστες σήμερα, μετά την πραγματική εισβολή του 15ου αιώνα, εμείς θα πρέπει να είμαστε σήμερα ολωσδιόλου Τούρκοι.

Τι γίνεται, όμως, με τον τελευταίο μύθο; Εντάξει, θα σου πει ο άλλος, αυτοί που έρχονται τελικά συνεισφέρουν στην οικονομία και αποκλείεται να “αλλοιώσουν” τον “πολιτισμό μας”. Τι γίνεται όμως με την εγκληματικότητα; Δεν αυξάνουν την εγκληματικότητα και την ανασφάλεια στην κοινωνία μας; Είναι καλό αυτό; Πρέπει να το ανεχτούμε;

Αυτό θα το συζητήσουμε στο σημείωμα του επόμενου Σαββάτου. Αλλά νομίζω ότι μαντεύετε, ήδη, την απάντηση.

Για περισσότερη αρθρογραφία, γίνετε συνδρομητής στην έντυπη Καθημερινή. (<https://subscription.kathimerini.gr/>)

Δεν τυπώνω. Πόστατε το περικόμβιβάλλον.